

Besluit **Besluit strekkende tot het verlenen van accreditatie aan de opleiding wo-bachelor Midden-Oostenstudies van de Rijksuniversiteit Groningen**

Gegevens

datum	Naam instelling	: Rijksuniversiteit Groningen
30 juni 2014	Naam opleiding	: wo-bachelor Midden-Oostenstudies (180 ECTS)
onderwerp	Datum aanvraag	: 9 december 2013
Definitief besluit	Variant opleiding	: voltijd
accreditatie wo-bachelor	Locatie opleiding	: Groningen
Midden-Oostenstudies van de	Datum goedkeuren	
Rijksuniversiteit Groningen	panel	: 18 september 2012 12 februari 2013
(002287)	Datum locatiebezoek	: 9,10,11 en 12 mei 2013
uw kenmerk	Datum visitatierapport	: 18 november 2013
13/15573	Instellingstoets kwaliteitszorg	: ja, positief besluit onder voorwaarden van 7 augustus 2013
ons kenmerk		
NVAO/20142161/SL	Beoordelingskader	
bijlage	Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (Stcr. 2010, nr	
3	21523).	

Bevindingen

De NVAO stelt vast dat in het visitatierapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden het panel de kwaliteit van de opleiding voldoende heeft bevonden. Het visitatierapport geeft de bevindingen en overwegingen weer van het panel over de opleidingen Regiostudies van de Rijksuniversiteit Groningen. Het panel heeft meerdere opleidingen gezamenlijk beoordeeld.

Advies van het visitatiepanel

Samenvatting bevindingen en overwegingen van het panel (hierna ook: de commissie).

Dit rapport geeft de bevindingen en overwegingen weer van de commissie Regiostudies over de bacheloropleiding en de masteropleiding Midden-Oostenstudies van de Rijksuniversiteit Groningen. De commissie baseert haar oordeel op informatie uit de kritische reflecties, aanvullende informatie naar aanleiding van vooraf geformuleerde vragen van de commissie, informatie uit de gesprekken tijdens het bezoek, de geselecteerde scripties, en de documenten die tijdens het bezoek ter inzage beschikbaar waren. De commissie heeft voor beide opleidingen zowel positieve aspecten opgemerkt als verbeterpunten gesignaleerd. Na deze tegen elkaar te hebben afgewogen, is de commissie tot het oordeel gekomen dat beide opleidingen voldoen aan de eisen voor basiskwaliteit die de voorwaarde zijn voor heraccreditatie.

Inlichtingen

An-Sofie Alderweireldt
+31 (0)70 312 23 80
a.alderweireldt@nva

Parkstraat 28 | 2514 JK | Postbus 85498 | 2508 CD Den Haag
P.O. Box 85498 | 2508 CD The Hague | The Netherlands
T + 31 (0)70 312 2300 | F + 31 (0)70 312 2301
info@nva

De commissie stelt vast dat de bacheloropleiding Midden-Oostenstudies sinds de laatste visitatie voortdurend in beweging is geweest. De laatste herprogrammering, begonnen in 2011-2012, heeft geleid tot een geheel nieuw profiel. De vroegere bacheloropleiding Talen en Culturen van het (Nabije en) Midden-Oosten, waarin sterke nadruk lag op de verwerving van een breed aanbod van Semitische talen, maakte plaats voor een multidisciplinaire regiostudie waarin het zwaartepunt ligt bij de geschiedenis, culturen, godsdiensten en samenlevingen van het Midden-Oosten. De doelstelling van de vernieuwde opleiding is het afleveren van breed- geïnformeerde, betrokken Midden-Oostendeskundigen die een brug kunnen slaan tussen theorie en praktijk, tussen achtergrond en actualiteit. De commissie merkt op dat in de opleiding nog steeds taalvaardigheid een belangrijke rol speelt, als middel om de culturen in het Midden-Oosten te begrijpen.

De commissie heeft grote bewondering voor de voortvarende wijze waarop het afdelingsbestuur bij de herprogrammering te werk is gegaan. Door te kiezen voor een opleiding die de hedendaagse problematiek van het Midden-Oosten steevast vanuit Israëliësch én Arabisch perspectief belicht, is een internationaal uniek en ambitieus profiel gecreëerd dat goed aansluit bij de interesses van studenten en de wensen van het beroepenveld.

De herprofilering heeft geleid tot een 21-tal eindkwalificaties waarin kennis van de regio, taalvaardigheidseisen en onderzoeksvaardigheden hand in hand gaan. De geformuleerde eindkwalificaties zijn wat de commissie betreft, voldoende geconcretiseerd, volledig en van het juiste niveau. Ze vormen bovendien een goede specificatie van de vrij algemeen geformuleerde eindtermen uit het Domeinspecifiek Referentiekader dat de instellingen die deelnemen aan de clustervisitatie Regiostudies gezamenlijk hebben opgesteld.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De bacheloropleiding Midden-Oostenstudies telt 180 ECTS, verdeeld over een major (120 ECTS), een facultaire minor (30 ECTS) en een vrije ruimte (30 ECTS) die doorgaans wordt ingevuld met een buitenlandverblijf. Het huidige geïntegreerde programma is opgebouwd rond drie leerlijnen:

1. inhoudelijke kennis, inzichten en toepassingen;
2. taalvaardigheid;
3. academische vaardigheden.

Het zwaartepunt van het programma ligt bij inhoudelijke kennis van de regio. Speerpunten van de opleiding zijn de geschiedenis, culturen, godsdiensten en samenlevingen van het Midden-Oosten.

De commissie stelt vast dat de drie leerlijnen tezamen zorgen voor een coherent, cumulatief curriculum waarin de complexiteit van de behandelde materie geleidelijk toeneemt en elk studiejaar voortbouwt op het voorgaande. Het geheel van cursussen vormt een representatieve weerslag van de belangrijkste aspecten van het moderne Midden-Oosten en is daarmee geschikt om veelzijdige Midden-Oostendeskundigen op te leiden die zowel beschikken over taalvaardigheid in Arabisch of Hebreeuws, als over een brede kennis van (de achtergronden van) actuele ontwikkelingen in de regio. Uit het documentatiemateriaal blijkt dat alle eindkwalificaties in het curriculum ruimschoots aan bod komen. Een groot pluspunt van de opleiding is het buitenlandverblijf in het tweede semester van het tweede studiejaar.

Pagina 3 van 9 Een verblijf in de regio zelf zorgt niet alleen voor een aanzienlijke vooruitgang in de taalbeheersing van studenten, maar vergroot ook hun inzicht in de daar spelende problematiek.

De instroom van studenten is wat de commissie betreft in lijn met de doelstellingen van de opleiding. Een verdere vergroting van de instroom lijkt de commissie niet wenselijk met het oog op de al hoge werkdruk van docenten en het risico van verzadiging van de arbeidsmarkt. De toenemende aanwezigheid van bijvak- en minorstudenten is, naar de commissie vaststelt, zowel een positief teken als een voortdurende uitdaging. Het bijeenbrengen van 'hoofdvakkers' en 'bijvakkers' kan voor beide partijen verrijkend, maar ook frustrerend werken. De commissie raadt aan om deze situatie nauwlettend in de gaten te blijven houden en waar nodig actie te ondernemen. Hoewel de rendementen aan de lage kant zijn, vindt de commissie dit niet zorgelijk. De commissie merkt op dat de uitdaging voor studenten om zich een niet-Europese taal eigen te maken, vaak wordt onderschat door studenten. De opleiding telt verder veel 'dubbelstudenten' die logischerwijs minder vaak nominaal afstuderen dan studenten die één opleiding volgen. Wat betreft de studeerbaarheid van de opleiding heeft de commissie geen problemen geconstateerd.

De 'student-georiënteerde' facultaire onderwijsvisie is volgens de commissie weliswaar niet uniek, maar toch doeltreffend en zeer bruikbaar voor een kleine opleiding als Midden-Oostenstudies. Bij de vormgeving van het nieuwe curriculum hebben de interesses van studenten duidelijk als uitgangspunt gefungeerd. De gekozen werkvormen en geboden faciliteiten ondersteunen het leerproces van de individuele student. Met name de keuze voor 'teamteaching', het inzetten van meerdere docenten per cursus, vindt de commissie uit didactisch oogpunt zeer geslaagd. Wel maakt de commissie zich zorgen over de onderliggende problematiek: in totaal zijn slechts 5 docenten (1.75 fte) bij de opleiding betrokken, leidend tot een staf-studentratio van 1:25. De commissie zou graag zien dat de leerstoelgroep in de toekomst de capaciteit krijgt die past bij het brede karakter van de opleiding die wordt aangeboden. Vooral op het gebied van de Arabische taal en cultuur is een versterking van de aanwezige expertise zeer wenselijk. Over de inhoudelijke en didactische kwaliteiten van de staf is de commissie opgetogen, alsook over de begeleiding en feedback die de stafleden aan studenten bieden.

Tenslotte voldoet ook de opleidings specifieke kwaliteitszorg aan de eisen. Wel vindt de commissie dat de Opleidingscommissie zich, zeker in de huidige periode van grote curriculumwijzigingen, proactiever zou kunnen opstellen, zowel in het uitvoeren van evaluaties als in het adviseren over het curriculum.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De commissie heeft vastgesteld dat het toetsbeleid van de Faculteit der Letteren in ontwikkeling is. De bedoeling is dat de 'Examencommissies Nieuwe Stijl', waaronder de Examencommissie Moderne Vreemde Talen en Regiostudies toezicht zullen gaan houden op de correcte uitvoering van het recent ontwikkelde facultaire Toetsprotocol. Op dit moment geven de examencommissies echter nog geen uitvoering aan al hun nieuwe wettelijke taken, te weten de waarborging van de kwaliteit van toetsing en het gerealiseerd niveau. De commissie betreurt de lange aanloop die nodig is geweest om met de in 2010 doorgevoerde wetwijziging aan de slag te gaan. Voor de toekomst dringt zij op dit vlak aan op betere samenwerking tussen faculteit en opleidingen.

Pagina 4 van 9 Ondanks het nog niet functionerende toezicht, signaleerde de commissie geen problemen rond de toetsing zelf. Het toetsmateriaal dat zij voor de bacheloropleiding Midden-Oostenstudies bestudeerde, heeft het juiste niveau en sluit goed aan bij de beoogde cursusdoelen en eindkwalificaties. De opleiding maakt bovendien gebruik van een mix van toetsvormen en er bestaat een goede spreiding van toetsmomenten. Studenten toonden zich tevreden over de transparantie van het systeem van toetsing en over de feedback die zij van docenten ontvangen.

Op grond van een steekproef van bachelorscripties voltooid in het oude programma, heeft de commissie vastgesteld dat studenten het beoogde eindniveau bereiken. Vooral uit de recentere scripties blijkt dat studenten de 'technische kant' van het verrichten van onderzoek goed in de vingers hebben. Het onderricht in onderzoeksvaardigheden, vervat in de leerlijn academische vaardigheden, sorteert duidelijk effect. De commissie kon zich goed vinden in de becijfering van de scripties, al beoordeelde zij de meeste scripties zelf een fractie lager dan de begeleiders.

Over het succes van bacheloralumni op de arbeidsmarkt valt door het gebrek aan beschikbare gegevens weinig te zeggen. De commissie constateerde wel dat alumni uitwaaiëren naar een keur van (inter)nationale masterprogramma's. Dat afgestudeerden worden toegelaten tot vervolgopleidingen met internationaal aanzien bewijst haars inziens dat zij een adequaat niveau realiseren.

Bestuurlijke afspraak

De rapporten van de opleidingen van de Rijksuniversiteit Groningen in het domein van de Regiostudies maken voor het merendeel van de opleidingen melding van het nog niet volledig ter hand nemen door de examencommissie van de wettelijke taken ten aanzien van de bewaking van de kwaliteit van de toetsing. Gezien het belang van dit laatste voor de onderwijskwaliteit en het feit dat het hier een formele verplichting betreft die voortvloeit uit de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, heeft de NVAO met de instelling de volgende bestuurlijke afspraak gemaakt:

- de instelling ziet er op toe dat de examencommissies van alle opleidingen in het domein van de Regiostudies hun taken en verantwoordelijkheden ter hand nemen op een wijze die in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek is voorgeschreven. Zij zal uiterlijk 31 december 2014 aan de NVAO aangeven welke maatregelen zij daartoe heeft genomen;
- de instelling zal het functioneren van de examencommissie onderwerp maken van een gerichte audit en daarbij onafhankelijke deskundigen een oordeel vragen. Zij zal uiterlijk 31 december 2015 de uitkomst van deze audit aan de NVAO rapporteren.

De instelling heeft in een telefoongesprek van de rector magnificus met de voorzitter van de NVAO op 11 juni 2014 aangegeven akkoord te gaan met deze afspraak.

Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, derde lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de Rijksuniversiteit Groningen te Groningen in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 2 juni 2014 naar voren te brengen. Bij e-mail van 23 juni 2014 heeft de instelling gereageerd op het voornemen tot besluit.

De NVAO besluit accreditatie te verlenen aan de wo-bachelor Midden-Oostenstudies (180 ECTS; variant: voltijd; locatie: Groningen) van de Rijksuniversiteit Groningen te Groningen. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

Dit besluit treedt in werking op 30 juni 2014 en is gelet op het bepaalde in artikel 5a.13e, vierde lid, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek van kracht tot en met 29 juni 2015.¹

Den Haag, 30 juni 2014

De NVAO
Voor deze:

Dr. A.H. Flierman
(voorzitter)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

---

¹ Nadat de instelling een onvoorwaardelijk positief besluit instellingstoets kwaliteitszorg heeft gekregen, wordt de accreditatietermijn verlengd naar in totaal 6 jaren.

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het panel
1. Beoogde eindkwalificaties	De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	Goed
2. Onderwijsleeromgeving	Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren	Voldoende
3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd	Voldoende
Eindoordeel		Voldoende

De standaarden krijgen het oordeel onvoldoende, voldoende, goed of excellent. Het eindoordeel over de opleiding als geheel wordt op dezelfde schaal gegeven.

Tabel 1: Uitval na 1, 2, en 3 jaar

Cohort	2006	2007	2008*	2009	2010	2011
Uitval na 1jr	20%	50%		17%	100%**	
Uitval na 2jr	40%	50%		33%**		
Uitval na 3jr	40%	50%				

Bron: 1cHO, cohortdefinities conform KUO (EOI, VWO-vooropleiding, 1 inschrijving)

* voor cohort 2008 en voor 2011-2012 zijn geen KUO-cijfers beschikbaar

** voorlopige cijfers op peildatum 1 oktober 2011

Tabel 2: Rendement (vwo-instroom)

Cohort	2006	2007	2008	2009
Rendement na 3 jaar	25%			
Rendement na 4 jaar	50%			
Rendement na 5 jaar	50%			
Rendement na 6 ⁽⁺⁾ jaar				

Tabel 3: Rendement (totale instroom)

Cohort	2006	2007	2008	2009
Rendement na 3 jaar	50%	0%	0%	
Rendement na 4 jaar	50%	40%		
Rendement na 5 jaar	63%			
Rendement na 6 ⁽⁺⁾ jaar				

Tabel 4: Docentkwaliteit

Graad	MA	PhD	BKO
Percentage	50%	50%	33%

Tabel 5: Student-docentratio

Ratio**	25 : 1
---------	--------

**aantal studenten/inzet formatie : 1 fte

Tabel 6: Contacturen

Studiejaar	1		2		3	
Semester	1	2	1	2	1	2
Contacturen	16	15	12	buitenlandverblijf	8	8

- prof. dr. A. Wouters, (voorzitter) emeritus hoogleraar Griekse Taal- en Letterkunde KU Leuven;
- prof. dr. K. Pollmann, (lid) professor of Classics, University of Kent (Canterbury) Adjunct Professor at Aarhus University (Denmark) and Professor Extraordinary at Stellenbosch University;
- prof. dr. G. Buelens, (lid) professor of English, Universiteit Gent;
- prof. dr. E. Hollender, (lid) professor of Jewish Studies at the Goethe-University Frankfurt/Main, Germany;
- T. Lysen, (student-lid) student Researchmaster Classics, Universiteit van Amsterdam.

Het panel werd ondersteund door N. Vestering, secretaris (gecertificeerd).